

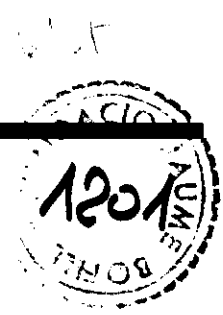

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Jornades per l'autodeterminació del poble català

SETEMBRE 1999

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

Jornades per l'autodeterminació del poble català

Barcelona, setembre de 1999

Convenció per la Independència Nacional

associació
Josep Narcís Roca i Ferreras
d'història, cultura i patrimoni de l'arquitectura catalana i del país

Club d'opinió Armas de Vilanova

FEDERACIÓ CATALANA D'ASSOCIACIONS I CLUBS UNESCO

Jornades
per l'autodeterminació
del poble català

Entitats convocants

Associació Convenció per la Independència Nacional

Pere Vergés, 1, 9-14
08020 Barcelona
Tel. 93 314 95 73
Fax 93 305 08 47
convencio@estelnet.com

Associació Josep Narcís Roca i Ferreras d'estudi, debat i difusió independentista

Montcada, 20, pral.
08003 Barcelona
Tel. 93 457 65 68
imma_albo@yahoo.com

Associació per a les Noves Bases de Manresa

Rocafort, 242 bis, 1r.
08029 Barcelona
Tel. 93 444 38 05
Fax 93 444 38 09

Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i les Nacions

Rocafort, 242 bis
08029 Barcelona
Tel. 93 444 38 00
Fax 93 444 38 09
ciemen@troc.es
<http://www.partal.com/ciemen>

Club d'opinió Arnau de Vilanova

Rocafort, 242 bis, 1r.
08029 Barcelona
Tel./Fax: 93 444 38 05

Federació Catalana d'Associacions i Clubs UNESCO

Mallorca, 285
08037 Barcelona
Tel. 93 458 95 95
Fax 93 457 58 51
centre@unesccat.org

Presentació General

Les entitats que hem preparat aquest document de consulta considerem que la importància del Dret d'Autodeterminació fa altament convenient que aquest dret estigui plenament d'actualitat en el nostre poble, i que els diversos aspectes relacionats amb el seu exercici siguin àmpliament coneguts, debatuts i divulgats, d'una manera creixent i a l'escala de tota la societat.

Per tal de contribuir-hi, hem decidit convocar conjuntament, per al proper mes de setembre de 1999, unes Jornades obertes entorn d'aquest tema, a les quals, d'una part, es reculli i es divulgui el resultat d'altres iniciatives que també hi estaven relacionades, i d'una altra s'aprofundeixi específicament en l'aplicació d'aquest dret al cas del poble català.

Així, s'hi preveu:

- d'una part, informar sobre el desenvolupament i les conclusions de les sessions que es varen celebrar a Barcelona cap a la fi de l'any passat, amb motiu del 50^è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans; és el cas de la Conferència internacional d'experts convocada pel Centre UNESCO entorn del tema "L'aplicació del dret a l'autodeterminació com a contribució a la prevenció de conflictes", i de les Jornades del CIEMEN i la III CONSEU sobre "El dret a l'autodeterminació, repte per al futur d'Europa".
- d'una altra, fer unes aportacions específiques sobre "El poble català, subjecte del Dret d'Autodeterminació" i sobre "Modalitats de l'exercici pacífic del Dret d'Autodeterminació".
- i finalment, establir unes Conclusions i Recomanacions concordants amb el desenvolupament de les Jornades i amb la voluntat dels que hi assisteixin.

Sobre les aportacions específiques

Per a la construcció de les esmentades aportacions sobre "El poble català, subjecte del Dret d'Autodeterminació" i sobre "Modalitats de l'exercici pacífic del Dret d'Autodeterminació", el que els organitzadors desitgem obtenir és fer aparèixer la major part dels arguments que s'emeten habitualment entorn d'aquest tema, degudament analitzats i contrastats. És especialment interessant fer entrar en joc, imbricadament, les qüestions estrictament jurídiques i les qüestions de principis, sense oblidar les consideracions de caire econòmic que puguin estar-hi associades.

Per això hem elaborat uns guions de referència, en part afirmatius i en part interrogatius, que presentem a persones expertes en algunes d'aquestes qüestions, tot demanant-les que, **en els punts que creguin oportú, aportin una ampliació, bé sigui manifestant-se d'acord o en desacord amb l'afirmació del guió, bé sigui responent a les preguntes que s'hi fan.** Aquests guions són els que estan reproduïts a continuació d'aquests fulls de presentació.

Per tal d'obtenir l'esmentada contrastació dels arguments procedents de diverses especialitats i de diversos punts de vista, la intenció dels organitzadors és fer circular, entre els experts consultats, les aportacions rebudes, establint així un diàleg entre tots ells sense necessitat de reunir-los. Obviament, aquestes reunions no s'exclouen pas, si algú ho creu convenient.

La presentació d'aquest diàleg en el marc de les Jornades es farà **a partir de les aportacions rebudes, en la seva integritat si és possible, amb caràcter resumit si la seva extensió ho fa necessari.** En aquest cas, el resum seria elaborat per la Comissió Organitzadora d'aquestes Jornades, i sotmès a la consulta dels autors corresponents.

En tot cas es consultarà a aquestes persones sobre la modalitat de la presentació, i es respectaran les reserves que cadascú, eventualment, manifesti en relació amb el grau i modalitat de difusió dels seus punts de vista.

Els guions no contenen, en principi, indicacions sobre "què cal fer", indicacions que correspondran a una reflexió posterior, a partir precisament del que surti en els comentaris a aquests guions. Però això no ha de ser obstacle per a les eventuais propostes o suggeriments que cadascú vulgui fer ja des d'ara.

La Comissió Organitzadora:

Imma Albó, Aureli Argemí, Albert Bertrana, Jordi Bosser, Enric Casassas, Miquel Coll d'Alemaný, Francesc de Dalmasas, Josep Dalmau, Albert Martí, Jordi Montanyà, Enric Padrosa, Josep Ribas, Lluís Serrahima.

El poble català, subjecte del dret d'autodeterminació

1.0.

Tot comença per un simple sil·logisme:

Tots els pobles tenen dret d'autodeterminació.
El poble català és un d'ells.

Ergo : El poble català és subjecte del dret d'autodeterminació.

I es completa:

- Per una constatació:
El poble català no ha pogut MAI exercir aquest dret.
- Per una perspectiva de futur:
Cal que l'exerceixi.

1.1.

La línia argumental és, doncs, prou clara. Però la seva aplicació a la vida real ha estat entrebancada de moltes maneres, bàsicament per motius de cinisme, però en alguns casos utilitzant raonaments. Convé, doncs, detallar més l'anàlisi d'alguns conceptes que hi intervénen. Els punts que segueixen ho desenvolupen.

1.11. Realment, TOTS els pobles tenen dret a l'autodeterminació? O hi ha pobles que sí i pobles que no ?

- S'ha dit que la proclamació d'aquest dret es referia als pobles que surten d'una colonització. Però l'enunciat dels Pactes de l'ONU de 1966 no és restrictiu, i per tant aquesta limitació no és sostenible. La formulació és general, perquè altrament no respondria a la inspiració de fons, manifestada en els mateixos Pactes: la consciència d'haver establert un principi bàsic de convivència, principi que es desplega segons la pròpia lògica, independentment de la intenció inicial que hagués mogut a pronunciar-lo.
  - El concepte de poble és molt ampli, i pot englobar situacions reals molt diferents. Ara bé, hi ha pobles que es defineixen com a "nació", expressió utilitzada en els països de llengua llatina per a reforçar la idea profunda d'identitat col·lectiva subjacent dins "poble". Per tant, si restriccions hi hagués al dret d'autodeterminació, mai no poden afectar un poble-nació.
-

1.12. Què vol dir "tenir dret"?

- L'expressió "tenir dret" va més enllà del dret positiu, que estableix possibilitats i obligacions explícites, dins d'un règim de sancions establert per algú que té poder suficient per a fer-ho. "Tenir dret a quelcom" vol dir "poder accedir a aquest quelcom".
- L'expressió "tenir dret" és, per tant, la manifestació d'un imperatiu ètic. Inicialment, aquest té, respecte al dret positiu, l'inconvenient de la imprecisió. Però té l'avantatge de constituir una referència per a jutjar el dret positiu, i reclamar, si s'escau, modificar-lo en els punts que contradiuen la sensibilitat associada a aquest imperatiu.
- L'establiment com a dret positiu, al nivell internacional, d'un principi de dret, com el d'autodeterminació, li fa guanyar força en ajuntar el prestigi del món dels valors i la precisió del món dels fets. I de retruc deixa automàticament com a obsoletes les disposicions de dret positiu que s'oposin a aquest principi.

1.13. Què és "un poble"? Quins signes el caracteritzen?

Un poble és, com a mínim, un col·lectiu humà que té una consciència clara de la pròpia identitat. És l'aspecte subjectiu.

El principal aspecte objectiu és una cultura diferenciada. Pot venir reforçat per fets com l'existència actual d'institucions pròpies, o l'existència, en el passat, d'un estatus independent.

Però aquests aspectes que consoliden no es poden considerar com a condicions "sine qua non" per a fer que un col·lectiu humà sigui considerat com a "poble", amb tots els drets inherents. També cal admetre la possibilitat que alguns pobles tinguin parts amb personalitat específica, que vulguin prendre decisions des d'aquesta especificitat. És a dir que, en el reconeixement de la personalitat d'un poble, cal tendir més aviat a l'excés que al defecte.

1.14. Fins on arriba l'autodeterminació? Té límits? Té graduacions?

Les decisions fruit de l'autodeterminació, sí que tenen graduacions. Però això no implica que n'hi hagi en el dret mateix. I el dret d'autodeterminació no pot ser restringit; ha de poder arribar als graus màxims, que són la secessió i la determinació de la forma de govern.

1.15. Quins indicadors caracteritzen el poble català com a "poble" amb plenitud?

- La consciència de la pròpia identitat, manifestada repetidament al llarg de la història, que ha estat capaç de resistir a fortes pressions d'assimilació, i que és reconeguda fins pels que han volgut anorrear-la.
- Una llengua pròpia, i una cultura pròpia associada a aquesta llengua.
- Un passat històric específic, a l'interior d'una estructura política diferenciada, i que ha deixat pòsits com és un dret civil propi, diferenciat dels corresponents drets espanyol i francès.
- L'existència actual d'unes instàncies polítiques que el representen, en els diferents territoris en els quals aquest poble ha estat dividit administrativament, i que disposen, encara que amb importants limitacions i amb graus diferents, de

competències legislatives i de govern, competències que, sempre que s'han ofert en consulta, han estat àmpliament refrendades.

- La insatisfacció, manifestada moltes vegades a través de la història, envers la situació actual a l'interior d'uns Estats que l'ofeguen.
- Fets històricament pròxims com els pronunciaments de l'Assemblea de Catalunya i les reivindicacions del Dret d'autodeterminació per part del Parlament català, no impugnades davant del Tribunal Constitucional.

1.16. Algú pot dir seriosament que el poble català hagi exercit alguna vegada l'autodeterminació?

1.17. Quins obstacles s'han oposat històricament i quins s'oposen avui, a l'exercici del dret d'autodeterminació per part del poble català?

1.18. Pot venir limitat el dret d'autodeterminació del poble català per la seva pertinença factual a uns Estats que engloben altres pobles?

1.19. Quines circumstàncies poden facilitar al poble català l'exercici del seu dret? N'hi ha de necessàries? Quines són prioritàries?

Modalitats de l'exercici pacífic del dret d'autodeterminació

21.

L'autodeterminació pot ser enfocada com la decisió de tot el poble (via consulta), o com la decisió dels seus representants reconeguts. Quins graus de validitat tenen una i altra via? Quins graus de possibilitat de realització? Quins avantatges i quins inconvenients té cada una d'aquestes vies?

22.

En el cas de consulta al poble, segons quins criteris és més adequat delimitar el col·lectiu que es pronuncia:

- criteris objectius, com la territorialitat o l'origen?
- criteris subjectius, com la consciència nacional?

Quins mecanismes de consulta són adients a cada un d'aquests casos?

Quin ventall d'experiències conegudes hi ha respecte a aquestes qüestions?

23.

Per tal que una consulta al poble sigui correcta, cal respectar, com a mínim, les següents condicions:

- Hi ha d'haver alternatives per a triar. Ratificar una proposta no pot ser considerat com a autodeterminació.
  - El poble ha d'estar informat en profunditat sobre el contingut de la tria i les seves implicacions.
  - La tria ha de ser clara, i entre opcions bàsiques simples.
  - El poble que decideixi el seu destí ho ha de fer sol.
  - El conjunt dels electors que decideixin ha d'estar clarament definit. No es poden fer trampes a base de moviments reals o nominals de població.
-

2.4.

Camins per a l'exercici de l'autodeterminació. Avantatges, inconvenients de cada un.

- Respecte total de la legalitat formal?
- Posar en tensió la legalitat? Com? Pressió d'opinió, desobediència civil?

2.5.

En el cas de Catalunya, quines possibilitats i quines limitacions té el Parlament? Té maneres de tibar la corda? En té possibilitats? Els partits que estaven incorporats a l'Assemblea de Catalunya, estan obligats a continuar lluitant pel seu "tercer punt"?

2.6.

Quines repercussions econòmiques cal que siguin analitzades, en relació amb les possibles recomposicions territorials que poden resultar de l'exercici del dret d'autodeterminació?